

**Protokół z LXVI posiedzenia
Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych**

Warszawa, 20 marca 2019 r.

Na LXVI posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zaplanowano następujący porządek obrad:

1. Zatwierdzenie protokołu z LXIV posiedzenia KWRIMNiE.
2. Środki z budżetu państwa na działania służące zachowaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych.
3. Harmonogram pracy Komisji Wspólnej na 2019 r.
4. Informacja o szczegółowych zasadach postępowania przy udzielaniu dotacji na realizację w 2020 r. zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego.
5. Dziedzictwo kulturowe mniejszości – stan zachowania.
6. Funkcjonowanie inicjatyw kulturalnych mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce mających charakter instytucjonalny.
7. Działalność Komisji Rozpatrującej Wnioski.
8. Sprawy bieżące.

Posiedzenie prowadzili Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej oraz Pani Marioli Abkowicz, członek KWRIMNiE - przedstawiciel mniejszości karaimskiej. Nowym członkiem KWRiMNiE wręczono powołania do składu Komisji. Zmieniono porządek obrad – na początku procedowano pkt dot. finansowania mniejszości narodowych i etnicznych. Ustalono, co następuje.

Ad. 1. Przyjęcie protokołu z LXIV posiedzenia KWRMNiE.

Członkowie KWRiMNiE nie zgłosili sprzeciwu do przesłanego im projektu protokołu. Protokół został przyjęty.

Ad. 2. Środki z budżetu państwa na działania służące zachowaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych.

Przy rozpatrywaniu wskazanego punktu obrad dyskutowano nad systemowym rozwiązaniem kwestii zwiększania środków finansowych z budżetu państwa na działania służące zachowaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych.

Na wstępie informacje przedstawili:

- Pan Leszek Skiba, Podsekretarz Stanu - Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych w Ministerstwie Finansów, poinformował członków KWRiMNIe o zasadach przygotowywania budżetu państwa.
- Pan Cezary Maliszewski - sekretarz KWRMNIe, zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA przedstawił informację na temat wsparcia finansowego dla działań zmierzających do zachowania i rozwoju kultury mniejszości narodowych i etnicznych w wybranych krajach członkowskich Rady Europy.

Dyskutowano na postulatem strony mniejszościowej corocznego zwiększania środków przeznaczonych dla mniejszości o 20% w stosunku do roku ubiegłego. Wskazano, że obecnie w Polsce brak jest stałych instrumentów finansowych, które byłyby ukierunkowane na wspieranie tożsamości kulturowej i językowej mniejszości.

Odniesiono się do wskazanych w piśmie Ministerstwa Finansów możliwości korzystania ze środków UE oraz funduszy norweskich. Wskazano także na problem braku instytucji kultury, których funkcjonowanie jest dla mniejszości niezbędne. Zwrócono się z prośbą o powrót do rozmów w tej kwestii. Ponadto zwrócono się z zapytaniem, czy MSWiA zgłaszało kiedykolwiek potrzebę zwiększenia środków na działania dla mniejszości.

Leszek Skiba, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów zadeklarował wsparcie w rozmowach z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju w sprawie możliwości udzielenia dotacji ze środków UE. Zarekomendował zaproszenie na kolejne posiedzenie KWRiMNIe przedstawiciela Ministra Inwestycji i Rozwoju, który przekazałby na forum Komisji informacje nt. formalnych procedur związanych z możliwością uzyskania środków z UE. Wyraził gotowość współpracy w ww. zakresie i otwartość do dyskusji.

W dyskusji wzięli udział: Leszek Skiba, Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów; Cezary Maliszewski, zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA; Rafał Bartek, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości niemieckiej; Piotr Tyma, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej.

Ad. 3. Harmonogram pracy Komisji Wspólnej na 2019 r.

Przedstawiono harmonogram prac KWRiMNIe na rok 2019 wraz z ramowymi terminami posiedzeń i porządkami obrad. Posiedzenia KWRiMNIe zaplanowano na czerwiec i wrzesień oraz posiedzenie wyjazdowe na grudzień 2019 r.

W toku dyskusji wskazano na możliwość ewentualnych zmian w harmonogramie. Ustalono, że posiedzenie wyjazdowe zostanie przesunięte na rok 2020.

Zaznaczono, że termin posiedzenia wyjazdowego powinien być uzgodniony przez Współprzewodniczących KWRiMNIe.

W dyskusji udział wzięli Andrzej Rudlicki, dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA; Mariola Abkowicz, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości karańskiej; Stefan Dudra, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości łemkowskiej.

Ad. 4. Informacja o szczegółowych zasadach postępowania przy udzielaniu dotacji na realizację w 2020 r. zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego.

Wskazany punkt obrad został rozpoczęty wystąpieniem Pana Andrzeja Marciniaka, radcy ministra w Departamencie Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA. Poinformowano o zmianach wprowadzonych przez zespół roboczy KWRiMNIe w *Informacji o szczegółowych zasadach postępowania przy udzielaniu dotacji na realizację w 2020 r. zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego* w stosunku do informacji z roku 2019. Zwrócono się z prośbą o pozytywne zaopiniowanie projektu informacji na rok 2020.

Zaproponowano zmianę zapisu w projekcie informacji na 2020 r., tj. zastąpienie w części kosztorysowej sformułowania „planowane środki” na „pozyskane środki”.

Informacja na rok 2020 uwzględniająca ww. poprawkę została pozytywnie zaopiniowana.

W dyskusji udział wzięli: Andrzej Marciniak, radca ministra w Departamencie Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA; Jan Syczewski, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości białoruskiej; Andrzej Rudlicki, dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA; Rafał Bartek, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości niemieckiej; Mirosława Kopystiańska, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości łemkowskiej; Mariola Abkowicz, członek KWRiMNIe - przedstawiciel mniejszości karańskiej.

Ad. 5 Dziedzictwo kulturowe mniejszości – stan zachowania.

Magdalena Gawin, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego wymieniła instytuty kultury, nad którymi nadzór sprawuje MKiDN. Poinformowała o środkach przekazanych tym instytucjom w roku 2018. Zaprezentowała informację o działaniach Generalnego Konserwatora Zabytków w obszarze zabezpieczenia wielokulturowego dziedzictwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz o programie zabezpieczenia cmentarzy żydowskich. Zadeklarowała, że podpisano porozumienie w sprawie odpowiedniego, jednolitego upamiętniania pomników na terytorium RP. Poinformowała także o dotacjach udzielanych w ramach programów Ministra KiDN oraz o działaniach związanych z upamiętnieniem kultury mniejszości ukraińskiej, niemieckiej, łemkowskiej, karańskiej, kaszubskiej, romskiej, ormiańskiej, tatarskiej.

W dyskusji, która nastąpiła po przedstawieniu powyższej informacji przedstawiciele strony mniejszościowej wystosowali szereg zapytań dotyczących m.in. programu oznakowania cmentarzy żydowskich w kontekście zabezpieczenia cmentarzy innych mniejszości. Podniesiono również kwestie sporne w zakresie upamiętnień pomników mniejszości ukraińskiej i niemieckiej.

Zwrócono uwagę na nieścisłości, które pojawiły w przekazanych członkom KWRiMNIe materiałach. Zwrócono się do p. Magdaleny Gawin z pytaniami dotyczącymi tychże nieścisłości m.in. w zakresie upamiętnień mniejszości ukraińskiej.

Magdalena Gawin poinformowała, że działania konserwatorskie prowadzone są na wszystkich cmentarzach, które wpisane są do odpowiednich rejestrów i obejmują cmentarze wszystkich mniejszości narodowych i etnicznych.

Odnosząc się do kwestii możliwości uratowania od zapomnienia m.in. cmentarzy ewangelickich wskazano, że problem ten należy poruszyć w rozmowach bilateralnych z rządem niemieckim. Przedstawiciele mniejszości niemieckiej zadeklarowali udział w takich rozmowach.

Powrócono do tematu degradacji środowiska wokół mizaru w Bohonikach. Zwrócono się z zapytaniem o to, na jakim etapie znajdują się prace zabezpieczające mizar. Zdaniem p. Artura Konopackiego nie są tam podejmowane żadne działania.

Magdalena Gawin poinformowała, że koncepcja parku kulturowego w Bohonikach nie jest możliwa do zrealizowania ze względu na negatywne stanowisko samorządu w tej sprawie. Wdrożona będzie koncepcja wypracowana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Pani Magdalena Gawin zapewniła, że obszar kopalni nie podejrze pod mury zabytkowego cmentarza.

Piotr Tyma, przedstawiciel mniejszości ukraińskiej zwrócił się z wnioskiem formalnym o powrót do kwestii dziedzictwa kulturowego mniejszości na najbliższym posiedzeniu KWRIMNIE, ze względu na nieuwzględnienie w wystąpieniu MKiDN wszystkich działań podejmowanych w tym zakresie oraz pominięcie w wystąpieniu mniejszości białoruskiej. Zwrócono się z prośbą o wskazanie przez MKiDN działań podejmowanych w kwestii profanowania grobów i upamiętnień ukraińskich.

Przedstawiciele mniejszości podnosili to, jak ważną dla nich kwestią jest utworzenie instytucji kultury.

W dyskusji udział wzięli: Magdalena Gawin, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Mariola Abkowicz, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości karaimskiej; Piotr Tyma, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Agnieszka Praga, starszy specjalista w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego w MKiDN; Bernard Gaida, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości niemieckiej; Artur Konopacki, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości tatarskiej; Jan Syczewski, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości białoruskiej; Artur Hofman, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości żydowskiej; Mirosława Kopystiańska, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości łemkowskiej; Mikołaj Pejga, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości czeskiej; Stefan Dudra, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości łemkowskiej.

Ad. 6 Funkcjonowanie inicjatyw kulturalnych mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce mających charakter instytucjonalny.

Odnosząc się do kwestii instytucji kultury mniejszości narodowych i etnicznych podnoszono potrzebę zmiany systemu wspierania mniejszości przez państwo. Zaproponowano stworzenie podstaw prawnych dla działania instytucji kultury prowadzonych przez organizacje mniejszościowe i wypracowanie modelu finansowania takich instytucji ze środków budżetu państwa na zasadach analogicznych, jak inne instytucje kulturalne w RP. Podkreślono, że jest to niezbędne dla zapewnienia stabilnego funkcjonowania inicjatyw kulturalnych, przyczyniających się do zachowania dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych i etnicznych.

Zaproszeni na posiedzenie KWRIMNIE przedstawiciele Towarzystwa na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej, Stowarzyszenia Muzeum i Ośrodka Kultury Białoruskiej w Hajnówce oraz Fundacji im. Bpa A. Baranuskasa "Dom Litewski w Sejnach" poinformowali o problemach finansowych, z jakimi borykają się ich organizacje. Zwrócili się z apelem o podjęcie prac nad systemem, który zapewniłby im stałe finansowanie.

Stefan Dudra, członek KWRIMNIE – przedstawiciel mniejszości łemkowskiej złożył wniosek formalny o podjęcie działań nad systemowym rozwiązaniem problemu takich instytucji jak muzea.

W dyskusji udział wzięli: p. Bogdan Gocz, Przewodniczący Rady Towarzystwa na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej; Stefan Dudra, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości łemkowskiej; Tomasz Tichoniuk, Stowarzyszenie Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej w Hajnówce; Anna Niewulis, Fundacja im. Bpa A. Baranauskasa "Dom Litewski w Sejnach"; Piotr Tyma, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej.

Ad. 7 Działalność komisji, które rekomenduje wnioski.

Wskazany punkt obrad został rozpoczęty wystąpieniem Pana Andrzeja Rudlickiego, dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA, który zreferował współpracę z członkami komisji rekomendującej wnioski o dotacje.

Zwrócono uwagę na fakt, że wnioskodawcy nie otrzymują informacji zwrotnej, gdy ich wnioski nie otrzymują dotacji. Przedstawiciele mniejszości zwrócili się z prośbą o to, aby informacja o przyczynach nieprzyznania dotacji udzielana była na piśmie.

Pan Andrzej Rudlicki wyraził opinię, że informacja o przyczynach odrzucenia wniosku może być sporządzana na etapie oceny formalnej. Natomiast uzasadnienie negatywnego zarekomendowania wniosku nie jest możliwe do sporządzenia z uwagi na to, że komisja rekomendująca wnioski o dotacji podejmuje decyzje w drodze głosowania. Pan prof. Sławomir Łodziński, członek komisji rekomendującej wnioski o dotacje zadeklarował, że wraz z pozostałymi ekspertami strony mniejszościowej podejmie próbę wypracowania uzasadnienia do rekomendacji.

W dyskusji udział wzięli: Andrzej Rudlicki, dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA; Piotr Tyma, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej; Sławomir Łodziński, członek komisji rekomendującej wnioski.

Ad. 8 Sprawy bieżące.

Andrzej Rudlicki, dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA podniósł kwestię zmiany formuły protokołu, który już od bieżącego posiedzenia będzie skrótowo opisywał poszczególne punkty porządku obrad. Zapowiedziana zmiana formuły protokołu nie spotkała się ze sprzeciwem członków KWRiMNiE.

Sławomir Iwaniuk, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości białoruskiej poinformował o komunikacie, który ukazał się na stronie internetowej Instytutu Pamięi Narodowej na temat końcowych ustaleń w sprawie śledztwa pozbawienia życia 79 osób mieszkańców powiatu Bielsk Podlaski. Zwrócił się z zapytaniem o to, dlaczego komunikat ten znalazł się na stronie IPN i jakie ma on znaczenie.

Marcin Majewski, członek KWRIMNIE, przedstawiciel Instytutu Pamięi Narodowej zaproponował powrót do tego tematu na kolejnym posiedzeniu Komisji Wspólnej.

W dyskusji udział wzięli: Artur Konopacki, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości tatarskiej; Andrzej Rudlicki, dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA; Sławomir Iwaniuk, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości białoruskiej; Marcin

Majewski, przedstawiciel Instytutu Pamięci Narodowej, Piotr Tyma, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości ukraińskiej, Rafał Bartek, członek KWRIMNIE - przedstawiciel mniejszości niemieckiej.

Pełny zapis dźwięku z przebiegu posiedzenia stanowiący integralną część niniejszego protokołu, dostępny jest na stronie internetowej: <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/komisja-wspolna/posiedzenia/2019/10946,LXVI-posiedzenie-Komisji-Wspolnej-Rzadu-i-Mniejszosci-Narodowych-i-Etnicznych-20.html>

Mariola Abkowicz

Członek KWRIMNIE

Zastępująca p. Grzegorza Kuprianowicza
Współprzewodniczącą Komisji Wspólnej Rządu
i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Maciej Kopeć

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji
Narodowej

Zastępujący p. Pawła Szefernakera
Współprzewodniczącą Komisji Wspólnej Rządu
i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Zastępca Dyrektora
Departamentu Wyznań Religijnych
oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA
Cezary Maliszewski